

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2014.

Шифра кандидата: _____

1. **Напишите који дијалекат екавског изговора има четвороакценатски систем и нову деклинацију:** 1 поен

2. **Ове године обележава се 200 година од изласка из штампе (1814) прве граматике коју је написао Вук Караџић. Наведите тачан назив те граматике:** 1 поен

3. **Из следеће групе сугласника издвојте уснене (лабијалне) сугласнике:** 1 поен
Д, Б, З, С, П, Ц, Т, Ћ, Ж

4. **У следећим облицима речи појављују се различите гласовне алтернације. Издвојте примере у којима се јавља сибиларизација:** 1 поен
јутрошњи, врапца, књизи, шичупати, радосна, ораси, Новосађанин, ношен

5. **У датим реченицама одредите врсту подвучене речи:** 1 поен
 - а) Илији је било лагодно и ведро у души.
Врста речи: _____
 - б) Узе ведро лијепа дјевојка,
Узе ведро, па оде на воду.
Врста речи: _____
 - в) Потпуно ведро небо обећавало је сунчан и пријатан дан.
Врста речи: _____

6. **Одредите у коме су падежу и броју подвучене именице у следећој реченици:** 1 поен
Пред кућама на клуци лети увече дуго седе жене и причају.
падеж:	број:
кућама: _____	_____
клуци: _____	_____
жене: _____	_____
7. **Подвучите придев чији компаратив има другачији наставак од осталих:** 1 поен
дуг, туп, низак, висок, лак, крут, тврд, глуп
8. **Напишите како гласи прво лице множине аориста следећих глагола:** 1 поен
 учити: _____ срести: _____
 лећи: _____ изаћи: _____
9. **Напишите, поштујући правописна правила, именице које се творе са следећим префиксима:** 1 поен
под + сукња _____, *под + коленица* _____,
пред + школац _____, *пред + час* _____.
10. **Одредите од колико независних предикатских реченица се састоји следећа комуникативна реченица:** 1 поен
На десној обали реке, почињући од самог моста, налази се главнина касабе, са чаршијом, делом у равници а делом на обронцима брегова.

11. **Подвучите зависну реченицу и одредите њену значењску врсту:** 1 поен
Многе странице рукописа су тако писане да се не могу прочитати без повећала (лупе).
 Значењска врста: _____.
12. **У примерима који следе подвучите придевске синтагме:** 1 поен
*вунена капа, широк у раменима, западно од града, учити лекције,
коцка шећера, врло прецизан, школски уџбеник, пас луталица*
13. **Одредите синтаксичку функцију (службу) подвученог реченичног члана:** 1 поен
Тога новембарског дана стигла је на леву обалу реке дугачка поворка натоварених коња.

14. **Подвучите исправно написане историјске догађаје:** 1 поен
Велики Рат	Велики рат	велики рат
Први Балкански рат	први Балкански рат	Први балкански рат
први Српски устанак	Први српски устанак	први Српски Устанак

15. Речи *младеж* са значењем „урођени израштај на кожи“ и *младеж* са значењем „млади нараштај, младо поколење, омладина“ стоје у односу: 1 поен

- а) синонимије б) хомонимије в) антонимије

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

16. *Романтизам у књижевности значи:* 1 поен

- а) писање утврђеним књижевним правилима;
б) приказивање (пре)наглашених емоционалних стања и јаких страсти
уз превласт стваралачке маште и песничке слободе;
в) учестало коришћење песничких симбола;
г) приповедање које има за циљ да буде уверљиво и репрезентативно (типично)
у односу на стварност.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

17. *Метафора је:* 1 поен

- а) замена једног појма (речи) другим по сличности;
б) преувеличавање одређених својстава и особина;
в) постепено појачавање или слабљење одређене речи, слике или мисли;
г) замена једног појма (речи) другим по логичкој вези.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

18. **Настало пре готово четири миленијума, дело сумерско-вавилонске књижевности говори о подвизима јунака _____ (упишите његово име) и његовог пријатеља _____ (упишите његово име), као и о јунаковој тежњи за бесмртношћу, напорима да је нађе и трагичном сазнању о немогућности таквог подухвата.** 1 поен

19. **Повежите имена јунака са датим одломцима из народних епских песама. Испред имена јунака упишите број одломка. Име једног јунака је вишак.** 1 поен

- 1) „*Богом брате, старишу дервишу,* _____ цар Сулеман
На поклон ти моје дуговање!
Ја не тражим, брате, ни динара,
Ни ја тражим своје дуговање,
Но ја тражим силна Влах-Алију.“ _____ љуба Анђелија

- 2) „*Мој посинко, Краљевићу Марко,*
Та ја јесам јасак учинио:
Да с` не пије уз рамазан вино _____ Вукашин Мрњавчевић
Да с` не носе зелене доламе,
Да с` не пашу сабље оковане.“

- 3) „*На част теби, мој мили ђевере!*
На част теби и чаша и вино,
Поклони ми коња и сокола!“ _____ Бановић Страхиња

20. *А они, ушавши у Свету Гору, питаху за траженог да ли је ту дошао, описујући узраст младићев и красну појаву. Неки им рекоше: „Такав, каква тражите, ушао је мало пре вас у руски манастир, и ту је још“. А кад они ово чуше, пожуреше да не би како чуо и побегао од њих, па оставише пут к проти и уђоше у руски манастир. И видеше га где хода по манастиру, са косом непостриженом и у световном оделу, јер, брзо гонећи, стигоше га.* 1 поен

Овај одломак узет је из једног од најпознатијих средњовековних житија. Главни јунак тога житија је _____, а његов аутор је _____.

21. *Клаудије, Гертруда, Офелија и Полоније јунаци су познате трагедије* _____ 1 поен
(наведите наслов дела). Ово дело припада епохи _____.

22. Одредите ко је приповедач у наведеном одломку: 1 поен

Први пут после дугог времена помислио сам на маму. Учинило ми се да схватам зашто је на крају живота нашла себи „вереника“, зашто се упустила у игру поновног отпочињања. И тамо, тамо око оног дома у коме су се гасили животи, вече је било као неко сетно затишје. На домаку смрти мама се сигурно осетила ослобођеном и спремно да све изнова проживи. Нико, нико нема права да плаче над њом.

Приповедач у наведеном одломку је:

а) Андреас Сам	в) Мерсо
б) Јозеф К.	г) Раскољников

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

23. *Гега се прашином
У којој се не смеју рибе
У боковима својим носи
Немир вода* 1 поен

*Неспретна
Гега се полако
Трска која мисли
Ионако ће је стићи*

На основу наведених стихова одредите:

Наслов песме: _____

Име и презиме њеног аутора: _____.

24. Уз наведена дела дати су векови у којима су она објављена. Само у једном случају век је погрешан. Којем? 1 поен

а) Чекајући Годоа, 20. век	в) Божанствена комедија, 17. век
б) Евгеније Оњегин, 19. век	г) Ромео и Јулија, 16. век

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

25. На основу наведених јунака напишите назив дела и име и презиме писца: 1 поен

а) Ахмет Нурудин	_____	_____
б) Радан Радановић	_____	_____
в) Шамика Кирић	_____	_____

26. Младобосанац, који је због својих политичких уверења у току Првог светског рата био у аустријским затворима, објавио је две књиге лирске прозе: _____ (наведите наслов збирке) и *Немири*. У међуратном периоду познат је по својим приповеткама, а на самом крају Другог светског рата објавио је романе: *Травничка хроника*, *Госпођица* и _____ (упишите наслов романа). 1 поен

27. У датим примерима налази се по једна (гласовна) стилска фигура. На линијама испод стихова упишите њихове називе. 1 поен

*Чије ли си дворе похарао?
Чије ли си робље поробио?*

*Од Јавора, сине, до Сазлије,
до Сазлије на ћемер-ћуприје!*

28. Из тога се јасно види шта захтева наука од лепе књижевности и од књижевника. Од књижевности се захтева да доноси само оно што је заиста корисно друштву: да претреса и подиже савремена друштвена питања, да представља истински живот народни са гледишта савремене науке, једном речи да је по мислима и осећањима савремена. 1 поен

Наведен је одломак из манифеста _____ (наведите наслов текста) у којем је писац _____ (наведите име и презиме писца) најавио промене у књижевности средином 19. века.

Овај текст чита се као манифест:

- а) романтизма
- б) реализма
- в) авангарде

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

29. *За тај тренутак живота и миља,
Кад затрепери цела моја снага,
Нека те срце моје благосиља.
Ал` не волим те, не волим те, драга!* 1 поен

Одредите:

Назив песме: _____

Име и презиме аутора: _____

30. У младости опчињен средњовековним житијима, _____ (наведите име и презиме писца) одлази у манастир да би убрзо схватио да се центар науке и образовања преселио на универзитете. У потрази за знањем путује широм Европе, а своје просветитељске идеје изнео је у својим најзначајнијим делима _____ (упишите назив његовог манифеста) и _____ (упишите назив његове аутобиографије). 1 поен